

KELETI ÚJSÁG

Politikai napilap

Felelős szerkesztő: ZÁGONI ISTVÁN

Megjelenik minden reggel
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. Egyetem-utca 3. szám.
Telefonszám 694
Közlemények után mása tilos

Előfizetési árak:
Hónapra 20 — korona
Negyedévre 55 — korona
Félévre 100 — korona
Éves évre 180 — korona
Egyes szám ára 30 fillér

Sorra kerültek a bolgárok

A szófiai kormány válaszolt a feltételekre —

Foch tábornagy tervei a népszavazásokra — A főtanács intézkedik

Kolozsvár, okt. 27

Hosszu szünet után sor került a bolgárok békéjének tárgyalására. A bolgár kormány bejelentette kifogásait a ezeket tárgyalja a főtanács, míg az aláírásra még egyelőre nem kerül sor. — A békekonferenciáról érkezett híreink a következők:

A bolgárok nyilatkoztak a békeszerződésről

Budapest, okt. 27

A „L'Independance Roumaine” jelentő Párisból: Pénteken, október 24-ikén járt le a határidő, melyet a Theodorov vezeltéle elűtő bolgár delegáció a szövetségesek békefeltételeinek elfogadására vagy visszautasítására kapott.

Szófiából érkező hírek szerint a szobranje

Mind-

azonáltal Trácia kiürítése minden incidens nélkül tovább folyik.

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” jelentő Lyonból: A bolgár delegáció pénteken előterjesztette a szövetségesek békefeltételeire a bolgár kormány észrevételeit.

Ezek az észrevételek három csoportba oszthatók:

Az első a népszövetség politikai és munkékérdéseire vonatkozó észrevételeket foglalja magában. A második a kerületi kérdéseket tárgyalja és illekoznak Trácia és a Sírümica-völgy elszakítása ell n. A harmadik a katonai és hajózási feltételekkel foglalkozik. A legfőbb tanács ma fogja tudomásul venni a bolgár delegáció észrevételeit s néhány nap múlva válaszol is ezekre.

Ellenőrzik az osztrák béke végrehajtását

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” jelentő San-Pao'oból: Zuppelli tábornokot az ellenőrző katonai missziók elnökévé nevezték ki. Ennek a bizottságnak a legfőbb tanács rendelkezései szerint az a feladata, hogy Bécsben ellenőrizze a szövetségesek nevében a békeszerződés végrehajtását.

Választ vérnak Wilsontól

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” írja Lyonból: A népszövetség tanácsának összehívására készült tervezetel áadták az amerikai delegációnak s elküldték Washingtonba. Most várják a Wilson választ. A „Morning Post” washingtoni távirata szerint nem valószínű, hogy az Egyesült-Államok akár Konstantinápolyra, akár Örményországra nézve elfogadjon valamilyen megbízást. A kongresszus e javaslatok ellen fog nyilatkozni.

Foch csapatai ellenőrzik a népszavazásokat

Bukarest, okt. 27

A „L'Independance Roumaine” jelentő Lyonból: A legfőbb tanács csütörtökön reggel ülést tartott M. Pichon elnöklété alatt.

A tanács folytatja a versaillesi szerződés végrehajtásáról a tanácskozásai. Tudomásul vette és helybenhagyta a szerződés végrehajtó bizottságnak a jelentését, amely a népszavazási bizottság szervezésére vonatkozik.

A békeszerződés végrehajtásának bizottsága elkészítette ezeknek a bizottságoknak szervezését és a hatalmakkal tudatja, hogy meglehetik jelöléseket a bizottsági tagságokra. Azután Foch marsall meghallgatása következett, ki általánoságban rámutatott arra, hogyan készül a szerződés végrehajtása katonai szempontból. Azoknak az országoknak megszállása, melyekben népszavazás lesz, csapatzállásokat és összpontosításokat igényel s ezeknek véghezvitelére időre van szükség.

Hinni lehet azonban, hogy mind ezek az intézkedések november elejére megtörténnek. A békeszerződés ennek folytán abban a pillanatban végrehajtható lesz.

A legfőbb tanács azután a felsősziléziai, schlesvigi és a többi népszavazás megejtésére rendli bizottságok szervezésével foglalkozott.

Foch tábornagy közölte azokat az intézkedéseket, amelyek a népszavazások felül őrködő csapatok elhelyezésére vonatkoznak.

Csak a béke aláírása után ítélnek a császár felett

Páris, okt. 27

Bonar Law kiellen ette, hogy a volt német császár pörének tárgyalására minden előkészület megtörtént. A holland kormányt azonban nem lehet megkérteni kiadásra vételt, amíg az összes államok alá nem írták a versaillesi békeszerződést. Bonar Law az angol

parlamentnek is bejelentette, hogy a tárgyalás előké zületeit befejezték.

A lengyelek nem hántják Eszilandot

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” jelentő Lyonból: A lengyel kormány hivatalosan elismerte Esziland lü ellenségét és jelenlegi kormányát.

A montenegrói garázdálkodók ellen

Bukarest, okt. 27

A szerb kormány szigorú parancsot adott ki, hogy a jugoszláv hatóságok azonnal léritsenek meg Montenegroban minden kárt. A szerb hadügyminiszter kijelentette, hogy haditörvényszék fog it-lkezni mindazok felett a szerb katonák felett, kik Montenegro kiürítése alkalmával kihágásokat követtek el.

Jugoszlávia nem kezd háborút

Bukarest, okt. 27

A „L'Orient” írja: Laibachból táviratozzak, hogy Bécsben Jugoszláviának Itália elion irányuló harcias szándékaira és a jugoszláv mozgósításra vonatkozó híreket minden alapot nélkülözőknek tekintik.

Massaryk leánya menekül a politikától

Bukarest, okt. 27

A cseh-szlovák köztársaság elnökének leányát, Massaryk Alicet, a parlament tagjává választották. Massaryk Alice el megokolással mondott le a képviselőségről, hogy a nőnek más szerepe van, mint hogy a politikába avatkozzék. Kijelentette még, hogy a családi életen kívül csak jólétszervezési tevékenységnek, különösen a Vörös Keresztnek fogja a tevékenységét szentelni.

Mennek a német munkások Washingtonba

Bukarest, okt. 27

A „Chemarea” jelentő Párisból: Miután a párisi német delegáció elnökének tudtára adták, hogy az antant legfőbb tanácsa hozzájárul ahhoz, hogy a német és osztrák munkások a washingtoni kongresszuson részt vegyenek, a német kormány a munkások testületével egyetértően elhatározta, hogy képviselőket küld Washingtonba. A németek az osztrák küldöttekkel együtt fognak elutazni, valószínűleg e hét végén, s mivel a konferencia megnyitását néhány napra elhalasztották, a német és osztrák képviselők idejében megérkezhetnek.

Vörös oroszok támadták meg az angol hadihajókat -- A bolsevikiek visszavonulást hirdettek -- Kronstadt körüli harcok

Kolozsvár, okt. 27

A pétervári harcok átcaptak a tengerre is és hajógyűk szólnak bele a küzdelembe. De a balti német csapatok is megtámadtak egy angol hajóegységet Riga fölött. A Keleti tenger minden partmenti részét és öbleit uralja azonban az angol flotta.

A pétervári harcokról jelentést adott ki a francia hadügyminisztérium is és bejelenti, hogy a bolsevikiek ellenoffenzíváját sikertelennek lehet tekinteni.

Ütközet a kronstadti öbölben

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” jelenti Horaeoból: Az angol tengerőrhajók újbb eseményeket jelentenek Kronstadt-ból. Kronstadt fölött északnyugatra az angol hajóhadnak fényes sikere volt.

Négy bolsevik torpedóromboló október 21-én reggel megtámadta az eszlandi és angol hadihajókat. Két orosz bolsevik torpedóromboló elsüllyedt. Az eszlandi és angol hajóknak nem volt semmi veszteségük.

Budapest példája az oroszok előtt

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” jelenti Párisból: Az „Izvestia” című bolsevik lap közölte egy olyan jelentést, melyből kiderül, hogy a vörösek helyzete kétségbeesett.

„Közlekedési vonalainkat elvágják. Jobb szárnyunkat fenyegetik. A lengyelek Smolensk felé nyomulnak előre. Denikin a centrum áttörésére igyekszik, elfoglalta Kurks Voronci, Tomboff és Kosloff helységeket és közeledik Moszkvához. Emiatt Kolcsag ellen irányuló támadásunk késik. Sejthető, hogy a fehérgárda vörösekké átváltozott tisztelei átszűrődnek a mi vezérkarunkba. Árulás környéke, annyira, hogy az a kérdés, nem célszerűbb-e a jelen helyzetben visszavonulnunk az előzetesen elkészített állásainkba, amint elvtársunk, Kun Béla tette, aki nem várta be, hogy a fehér csapatok bevegják Budapestet?”

Nem sikerült az ellenoffenzíva

Páris, okt. 27

A hadügyminisztérium pontos és ezuttal hivatalos híreket közöl a Pétervár elleni előnyomulásról.

Ezek a hírek megerősítik, hogy a hadsereg Oranienbaum és Krasznaja Szelo felé közeledik, elvágyva a Pétervártól Vologda felé, a Ladoga tó déli partjára vezető vasutonalat. Így az összes vonalakon,

amelyek Pétervárt Oroszország bensejével összekölik, megszakadt a vasúti összeköttetés.

Másfelől az eszt csapatok Oranienbaum és Krasznaja-Gorka felé közelednek. Az eszt Pskow elleni előnyomulása sikerrel halad; a város az esztiek égyütüzében áll. A Bulhir-hadosztályt az ország belsejéből vezényelték gyorsan Pétervár védelmére. Krasznaja-Gorkánál

valósággal megtizedelték a hadosztályt.

A kronstadti erődök várfokaira felvonták a fehér lobogót. A részletek erre vonatkozólag hiányoznak. A hadügyminisztérium jelentései szerint a pétervári helyőrség

Villamos vasutak Erdélyben — Szén- és kocsilincség — Fejlesztik a székelgy körvasutat — Bohatiel Leó vezérigazgató nyilatkozata

Kolozsvár, okt. 27.

A kolozsvári C. F. R. vasúti igazgatóság hatásköre alá tartozó vasútesok és vasúti vonalak jövője egyike azoknak a kérdéseknek, melyek gazdasági életünkre a legnagyobb befolyást gyakorolják. Éppen ezért szükségesnek láttuk, hogy felekedjünk Bohatiel Leó, a C. F. R. kolozsvári vezérigazgatóját, aki most tért vissza Bukarestből, ahol a vasútesok helyzetéről igen fontos tárgyalásokat folytatott. Bohatiel Leó dr. a tárgyalásokról és a szönyegen levő kérdésekről a „Keleti Újság” munkatársának a következőket mondta:

— Milyen most a kolozsvári igazgatóság alá tartozó vasútesok anyagi helyzete?

— Az erdélyi vasútesok a lehető legjobban vannak ellátva, ha tekintetbe vesszük a vasútesok helyzetét Cseh-Szlovákiában és Jugoszláviában s így panasz részükről nem merülhet fel. Ami az anyagi helyzetüket illeti, megkapták a státuszrendezést. A drágasági pótlékot háromszáz koronáról ötszáz koronára emelték fel. Amennyiben az egységesítés meg lesz, az erdélyi vasútesok is bejutnak a CFR státusába, amely sokkal nagyobb fizetést biztosít, mint a MÁV.

— Minő eredménnyel végződtek Igazgató urnak Bukarestben folytatott tárgyalásai az egységesítés kérdésében?

— Az egységesítésre vonatkozólag elvben megegyeztünk Bukarestben. A jelenleg működő igazgatóság egy vezérigazgató alatt fuzionálni fog. Addig is párhuzamosan dolgozunk mindaddig, míg az egyes szakosztályok a szükséges szabályrendeleteket kidolgozzák. Ez azonban

legalább két-három esztendeig fog tartani és jelenleg lakások és megfelelő igazgatósági épület hiányában nem vihető keresztül.

előkészületekkel fogadja a város esetleges ostromlását.

Gépfegyvereket helyeztek el a főbb utcák házaiban

és municiót, valamint élelmiszereket szállítottak a házakba. A hadügyminisztérium megerősíti azt a hírt is, mely szerint Pétervárról Gacsinába küldöttség érkezett és felajánlotta Pétervár átadását, ha a várost nem fogják bombázni. A helsingforsói táviratok mind a Judenics sikereit jelentik.

Pétervár elestének hírének még nem erősítették meg.

Bár Pétervár még nem esett el, tény az, hogy a bolsevisták naponta tért veszítenek a város környékén. Azt mondják, hogy Judenics tábornok C-arszoje-Szelóban, a Pétervártól 15 mérföldnyire fekvő volt császári rezidenciában ültette föl főhadiszállását. Az mutatja, hogy a bolsevikiek ellenoffenzívája nem sikerült, hogy Judenicsnek elég gyalogsága van sikereinek biztosítására.

Természetesen a központi vezetés Bukarestben lesz.

— Ami a vasúti hálózat fejlődését illeti, azon parkodunk, hogy a meglévő vonalakat fenntarthatassuk és minél több vonalat függetlenítsünk a szénkérdéstől. Ennek eszköze az volna, hogy részben vízi-erőkre támaszkodjunk, részben pedig a gázkutak révén elektromos központokat létesítsünk. Ezenkívül megkezdettük a mozdonyoknak nyersolajfűtésre való átalakítását. Ezáltal a petrosényi szénolaj ipari célokra lehet felhasználni, sőt még a kiviteltre is. A mozdonyok átalakítása a nyersolajfűtésre folyamatban van. Eddig halszáz mozdonyt adunk ki a különböző vállalatoknak átalakítás céljából, a többi mozdony átalakítása a tervezés stádiumában van. Olajfűtésre a régi romániai vonalakat használjuk fel, amennyiben ott megvannak a szükséges tartályok. Elektromos vontatású vonalak lesznek: az Alvinc—Negyszeben—Verestoronny és a Predeal—brassói vonal.

— Hogy kikre számíthatunk az egységesítésnél, arra nézve a személyeihez legközelebb egy felosztást fogunk intézni. Véleményem szerint a személyzet nagy része megmarad a CFR. szolgálatában.

— Mi a bukaresti igazgatósággal szemben mellérendelt viszonyban vagyunk és közvetlenül a bukaresti közmunkaügyi minisztériumtól, illetve a Kormányzótanácstól függünk.

— Miképen látja igazgató ur a szénkérdés megoldását? Sikerül-e majd a forgalom zavartalanosságát biztosítani?

— A gyorsvonatokat én nem hoztam volna forgalomba, amennyiben még nem volt elegendő szénünk. Most a

katonaság biztosítja szén-szükségletünket és így némi javulás észlelhető.

— Lépéseket tettünk abban az irányban, hogy kompenzációs uton Cseh-szlovákiából kapjunk szenet. Így napi ötven-hatvan vagon szénre számíthatunk. Azok a gyorsvona-

tok tehát, amelyek jelenleg forgalomban vannak, megmaradnak a jövőben is és pedig a predeal-nagyvárad és a brassó-tövis-aradi gyorsvonatjáratok.

— Nincs kizárva azonban, hogy a személyvonatokat fogjuk fejleszteni. Így különösen a székelgy körvasúton, melynek csak egy vonalja van naponta.

— Most legnagyobb fontossággal a városok tüzfür szűkségtételének, továbbá az inaséget szenvedő vidékek gabonával való ellátásának kérdése bir. Sajnos erre nézve

sem megfelelő kocsiállomással, sem elegendő szénrel nem rendelkezünk.

Reméljük azonban, hogy a legközelebbi napokban megfelelő kocsiállomást kapunk és ha a csapatmozdulatok megszűnnek, egy egész csomó kocsi szabadul fel, melyek a polgári forgalomba kerülnek és így lényegesen javulhat a helyzet.

Elhalasztották a Caillaux-pör tárgyalását

Paris, okt. 27

A szenátus mint állami ítéletű tárgyalás Caillaux pörében tárgyalást tartott.

Az eredeti tervtől eltérően a vádiratot nem olvasták fel. Az első ülésen csupán a perrendtartásszerű formásgokot intézték el.

Demango, More, Gaffieri és Moutet védők indítványozták Caillaux szabadlábra helyezését, mire az ülés nyilvános részét berekesztették. Az állami ítéletű tárgyalás ezután zárt ülésen tanácskozott a betervezett indítványokról és megállapította a legközelebbi ülés napját.

Paris, okt. 27

A legfőbb szenátusi ítéletű tárgyalás, mint felső bíróság, melynek feladata a Caillaux perében ítélezni, csütörtökön csak arról tanácskozott, hogy a tárgyalás idejét megállapítsa és a védőknek a szabadlábra helyezés iránt előterjesztett kérését elintézte. A tárgyalás idejét 1920 január 20-ára tűzte ki. Az ideglenes szabadlábra helyezést kérő előterjesztést elutasította.

Balfour távozik a külügyminisztérium éléről

Bukarest, okt. 27

A „Viitorul” jelenti Karnaonból: Az angol király aláírta Kurzon lordnak külügyi államtitkárrá való kinevezését. Ezzel a kinevezéssel a Balfour lord távozása befejezett tény. Balfour lord a Kurzon állását foglalja el.

A 21. és 25. sz. rendelet módosítása

1. Vétkeseknek nevezetnek azok, akik jóhiszeműleg, rossz szándék nélkül, nyilvános helyeken, állomásokon, vonaton, uton, stb. akár igaz, akár képzelt oly híreket közölnek, terjesztenek, megjegyzésekkel kísérnek, melyek a hadműveletekre, hadi helyzetre és csapatelőmozgásokra, katonai hatóságok rendelkezésére vagy bármily más, a román hadsereget illető kérdésekre vonatkoznak.

2. Mindezek büntényét képeznek, a parancsok itéletét és büntetését vonják maguk után s mint első és utolsó fórum, egy évig terjedhető fogsággal és 2000 lei pénzbüntetéssel büntetendők.

Ha a fenti tényeket kémkedési vagy árulási szándékból követik el, az érvényben levő hadi büntető törvények lesznek alkalmazandók.

Az erdélyi ellenőrzési zóna parancsomban MARINESCU ezredes.

Kun Bélát kolozsvári dolgaiért kérik ki Ausztriától

**Diplomáciai eljárás 232 korona miatt — Csalás,
vagy pedig csak visszaélés? — Az ügyészség nem
váltotta a vádat — Eltűntek a fegyelmi iratok**

Kolozsvár, okt. 27

(Saját tud.) Az osztrák kormány a budapesti lapok értesülése szerint csak abban az esetben hajlandó Kun Bélát kiadni, ha valamely büntelt miatt kéri a kiadatását. Nemzeiközi megállapodások szerint ugyanis politikai bűnösöket egyik ország sem szolgálthat ki a másiknak s így a magyar kormány kérését Német-Ausztra nem teljesítheti. Kun Béla ellen ugyanis, bár vezető szerepe volt a magyar bolsevizmus történetében, nem lehet semmiféle olyan cselekményt felhozni, mely „büntelt” volna. Természetesen azok, akik a szerencsétlen ország sorsán megtorlással akarnak segíteni, nem nyugszanak bele az osztrákok válaszába s most

Kun Béla ismeretes kolozsvári szerepléséből akarnak jogi alapot kovácsolni ahhoz, hogy Kun Béla kiadatását elérhessék.

Kun Béla ellen ugyanis a kolozsvári ügyészség család miatt vizsgálatot indított. — Kun Béla 1914-ben a kolozsvári Munkásbiztosító pénztár segédtitkára, majd helyettes igazgatója volt. Ebben a tisztségében visszaéléseket követett el, meg nem történt balesetvizsgálatokért, nem létező kiszállásokért jogtalanul napidíjakat vett fel, illetőleg utazási költségeket ki magának. Manipulációira névtelen feljelentés alapján jött rá a Munkásbiztosító pénztár elnöke. Erendelték ellene a vizsgálatot, amelyet Vincze Sándor dr., a központi pénztár titkára, Kun Béla jóbarátja folytatott le. Négy rendbeli szabálytalanságot derítettek ki. Vincze Sándor azonban a barátja érdekében oly értelmű jelentést küldött a budapesti központnak, hogy Kun Bélát rendbirsággal sújtás, de azért hagyják meg továbbra is az igazgatói funkciók teljesítésében.

A budapesti központ azonban másként döntött, mert Kunt felfüggesztették állásától, sőt a kolozsvári ügyészség „unvádi feljelentést tettek ellene, miután négy alkalommal 232 korona 8 fillérrel megkeresította a pénztárt. Az ügyészség egy rendbeli, folytatólagosan elkövetett család bűntette címén indította meg vele szemben az eljárást és le is folytatták a nyomozást. Közben Kun Béla eljárt a munkásbiztosítónál, hogy vonják vissza a feljelentést, ez esetben ő lemond az állásáról. Többszöri kérésre engedett az igazgatóság, megígérték neki, hogy futni engedik. Erre Kun az alábbi „lemoroldó levelet” intézte a pénztárhoz:

Tisztelt Igazgatóság! Tisztelettel bejelentem, hogy a pénztárnál viselt h. igazgatói, illetve s. titkári állásomról lemondok azzal a kijelentéssel, hogy a pénztárral szemben semmiféle címen követeléseim nincsenek és ilyen támasztani nem is fogok. Amiképpen állásomat ezennel elhagyom, (sztelettel) bejelentem, hogy a már megállapított szabálytalanságokon kívül egyebet is követtem el és pedig azért, hogy baleseti vizsgálatok kiszállási költségeit felvettem, anélkül, hogy tényleg kiszálltam volna. Emlékezem

szerint ezt a szabálytalanságot csak jóvátalanságot követtem el s az ilyképpen jogtalanul felvett összeg mintegy 250-300 koronát tehet ki. Egyéb visszaélést nem követtem el. Tisztelettel kérem a tekintetes igazgatóság elnézését és további megtorló lépések mellőzését. Kolozsvár, 1914 július 28. Tisztelettel Kun Béla.

A fegyelmi vizsgálatot egyidejűleg az ügyészség is lefolytatta a vizsgálatot Kun Béla ellen. Az ügyészség nem látott büntetést fennforogni s ezért megszüntette Kun Béla ellen a folyamatba tett nyomozást. Az ügyész határozatának indoklása a következő:

Gyanúsított ellen feljelentést tettek, hogy mint az országos munkásbiztosítók és balesetbiztosító pénztár kolozsvári kerületi pénztárának tisztviselője, a pénztáról jogtalanul felvett oly kiszállási díjakat, amelyeket nem teljesített.

Az ez irányban megtartott felügyeleti vizsgálat megállapította, hogy több esetben megtörtént, hogy ilyen kiszállásokra előlegeket kért, de minthogy nem szállott ki, azok visszafizetés nélkül hátralékban maradt, de a végén mégis visszafizette.

Csupán négy esetről állapította meg a bizottság, hogy a balesetvizsgálati díjakat és költségeket felvette ugyan, mintha

kiszállt volna, de tényleg nem szállott ki.

Ezek a következők:

1. Triff Miklós ügyében . . . 60 42 K
 2. Triff M. éstársa ügyében 27 50 K
 3. Zsuzsanna J. ügyében 33 60 K
 4. Öv. Ujleán Tódorné ügyében 110 56 K
- Összesen: 232 08 K

Minthogy azonban a vizsgálat adatai szerint ezen ügyekben is jogszerű kiküldetése volt s ezen összegek őt a kiszállás esetén jogosan meg is illették volna, azért, hogy a kiszállásokat elmulasztotta és ezen hanyagságát palástolni éhajtván, az utiszámlákat benyújtotta s a pénzt felvette, súlyos fegyelmi vétséget követett el ugyan, de, mert nem bizonyítható, hogy eljárása egyenesen jogtalan vagyoni haszon szerzésre irányult: büntetőjogi család meg nem állapítható.

Kolozsvár, 1915 március 3.

Dr. Jenev.

Tóth Béla,
előadó-ügyész.

Érdekes, hogy Kun Béla fegyelmi vizsgálatának aktái eltűntek az Állami Munkás Biztosító Pénztárnál. Most az arzal védolják Kun Bélát, hogy ő tüntette el ezeket az iratokat. Ez azonban egyáltalán nem valószínű, hisz az ügyészségi határozatból a laikus is megállapíthatja, hogy Kun Béla kolozsvári „csalása” egyáltalán nem alkalmas arra, hogy mint „nemzeiközi” bűnös diplomáciai uton kikérjék Ausztriától. Nincs okunk, nem is lehet okunk Kun Bélát védni, de az a kiadatási herce-hurca, amelyel a Friedrich-kormány Kun Bélát a kezei közé akarja kaparintani, kezd noveiséssé lenni, amikor olyan vádakra támaszkodik, mint ez a híressé vált kolozsvári bűntett.

Eltűnt Erdélyben egy kocsi perzsa-szőnyeg

Huszmillió per Károlyi Mihály ellen — A kolozsvári rendőrség is nyomoz utána

Kolozsvár, okt. 27

(Saját tud.) Hónapok óta érdekes hajsza folyik az erdélyi vasuti vonalakon egy vagon után, mely drágábbnál drágább perzsa-szőnyegekkel van tele. Egy párisi kereskedő üzi, hajszolja a drága vagon, amely még a forradalom idején tűnt el. A perzsa-szőnyegek értéke meghaladja a kétmillió frankot, — legalább huszmillió koronát — és így érthető az az izgalom, amellyel a párisi kereskedő, a vasuti hatóságok és a rendőrség a titokzatos módon eltűnt vagon nyomozzák.

G. Ferre, egy párisi nagyruház tulajdonosa a múlt év októberében kétszázötven darab szőnyeget vásárolt Szmirnában, melyeket Breslauba akart szállítani. A szőnyegek Szmirnából két hét alatt meg is érkeztek Braila kikötőbe, ahol az értékes szállítmányt vonatra rakták. Ferre egy darabig kísérte a szőnyegeket, de azután megunt a dolgot és előre utazott Németországba.

Mire a vonat ért a román határon, kiűtött a forradalom. Ezelett a francia kereskedő Breslauban egyre várta, hogy mikor érkezik meg a szőnyegszállítmány. Egyik hét a másik után telt el, azonban hiába, a szőnyegek nem érkeztek meg. A kereskedő erre kétségbeesetten visszautazott Erdélybe, hogy

a drága portékával rakott vagon fellelje. Végigjárt minden vonalat, minden állomásnál érdeklődött, nagy jutalmakat tűzött ki, minden hiába, mégcsak az üres vagon sem lehetett megtalálni, nemhogy a szőnyegek megkerültek volna.

Hónapokig tartott a hajsza, amely végül is a rendőrségen ért véget. A párisi nagykereskedő a kolozsvári rendőrségen feljelentést tett az ismeretlen tettesek ellen. Természetesen a rendőrség sem tudta megállapítani, hogy mi történt a szőnyegekkel? Ferre a magyar államvasutakat teszi felelőssé a kétmillió frankot érő szőnyegért. Budapestre utazott tehát, hogy jogait érvényesítse. A mindenre elszánt kereskedő kijelentette, hogy ha békés uton nem tudja a dolgot elintézni, — akkor egyenesen Károlyi Mihály gróftól perli be, mert ő felelős a forradalomért és a forradalom által okozott károkért.

Természetesen az már egészen más lapra tartozik, hogy a pórul járt kereskedő valaha is hozzá jut-e gróf Károlyi Mihály vagy más valaki utján a pénzéhez, ha már a szőnyegeket nem tudja megtalálni. Az bizonyos, hogy kivüle egy egész ország népe szeretné megállapítani, hogy tulajdonképpen ki tartozik kártérítéssel a tavaly októberi forradalomért.

HIREK

A milliomosok

nem olvasnak könyveket. A milliomosok legfeljebb ezreket olvasnak, vagy bürzshireket a lapokban hátról, az utolsó oldalon.

A könyveket ki olvassa?

— A könyveket a szegény diák olvassa, a bonne és az érzelmes házi kisasszony. Alraunét és Szanint öreg, vágyaikat betűkkel ingerelni szerető hiszterikák olvasják.

Akkor minek írják egyáltalán a könyveket?

— Mert az író azt hiszi, hogy meg tud élni abból, amit a könyv árából keres, holott ebből csak a kiadó gazdagodik meg és a viszonteladó könyvtáros. Ok meg is találják, amit az író keres.

És mit keres az olvasó?

— Az olvasó szellemi élvezetet keres, de ráfizet. A szellemi élvezet a könyvekben ritkán fordul elő, viszont a boszusággal már abban a pillanatban találkozik, mihamint egy kolozsvári könyvesboltban megmondják a kiválasztott könyv árát.

Hogyan?

— Az olvasó nyomtatva látja a könyvben: Ára 12 korona és mikor ki akarja fizetni, enyhén fuvólazza a segéd ur: Ja kérem az még Pesten volt. És hol van Pest? Kolozsvár? E könyv ára 27 korona ezáltal.

Es nem sült le a bőr a képerő?

— A vevőőről igen. A dühtől. A segédnek, sőt a gazdának már azóta nincs bőr az arcukon, mióta Pesttel a forgalom megindult.

Es hova lett a szóbanforgó bőr?

— A könyvesboltosok úgy meghiztak a háboru alatt, hogy már nem fértek a bőrükbe. Eladták a legreménytelenebb veiszekötteket, mit mondjak, egyesek az én verseimet is eladták. Most könyvet költöttek az arcukra, hogy azt is értékesíthessék.

Mit kellene mindezek ellen tenni?

— El kellene felejteni az olvasást. Lám a könyvesboltos se nem ír, se nem olvas, mégis meggazdagodik. Én már kivettem a fiamat az iskolából és beadtam könyvkereskedő inasnak. Most ő lopja számomra a legfrissebb irodalmi újdonságokat s ha kiolvastam, eladom egy másik könyvkereskedőnek. Én már eltanultam a mesterségüket, én már csak megélek valahogy.

— A kormányzótanács Kolozsváron. A kormányzótanács sajtóirodája közli: Azok a hírek, hogy a kormányzótanács földmívelésügyi és kereskedelmi reszortja Kolozsvárra költözött volna, nem mindenben fedik a valóságot. A valóság az, hogy csak a földmívelésügyi reszort költözött Kolozsvárra, míg a kereskedelmi reszort, vezetőjével együtt még Nagyszebenben maradt.

— Kereskedelmi igazgató neveztek ki Kolozsvárra. Bukarestből jelentük: A közigazgatásnak egységesítése céljából Csernoviczban és Kolozsváron kereskedelmi igazgatóságokat állították fel. A kolozsvári igazgatóság egyetértőleg fog működni a kormányzótanáccsal. Kolozsvárra Joan Eviant neveztek ki kereskedelmi igazgatónak

— Bukarestben vizsgálják közel az erdélyi pereket. A „L'Independance Roumaine” írja: Miclescu román igazságügyi miniszter a legfőbb személynök véleménye alapján lekretum-törvényt készít elő, melyben a bukaresti legfőbb személynök mellé három új tanács szervezetét állapítják meg. E tanácsok kizárólagos feladata az erdélyi és bukovinai perek felelővétel tárgyára lesz. Ezeket a tanácsokat erdélyi és bukovinai bírákól alakítják és csak egy tagjuk lesz a régi királyság bírái közül kinevezve.

— A keleti express első útja. Az első Paris-Ozterde-Belgrád—konstaninápolyi gyorsvonat október 29-én indul el első útjára. A gyorsvonat München, Bécs és Budapestén át halad Belgrádba.

— Kormánybiztosság a „Nyugati hegyek”-ben. A kormányzótanács a „nyugati hegyek” nevű vidék számára külön kormánybiztosságot létesített, amelynek székhelye Abrudbánya lesz. Ennek az intézkedésnek indoka az, hogy ez a vidék úgy földrajzi, mint gazdasági és kulturális tekintetben külön területet képez és külön közigazgatást is igényel.

— Nyolcórás munkaidőt kívánnak az orvosok. A nyolcórás munkanap behozatala Németországban azt a különös eseményt vonja maga után, hogy Keletporoszországban a deutscheylandi terület orvosi egyesülete hasonló munkaidőt állapított meg a tagjaira nézve. A „Vossische Zeitung” értesítése szerint a terület orvosi arra kötelezték megukat, hogy csak nyolc órán át végzik teendőiket és csakis hétköznapokon. E munkaidőn kívül és éjjel, vagy ünneppalapon az orvosok csak sürgős szükség esetén nyulhatnak segítségért. Ha a rendes órákon felül erősen igénybe veszik, jogosult az orvos a rendes munkaidőből bizonyos időt elhagyni. A rendes órákon felüli munkáért az az százalékos többletet kérik. Olyan helyeken, ahol több orvos van, ünneppalapon szabályszerűen váltakozva csak egy orvos fog a közönség rendelkezésére állani. A betegeket kéri, hogy a rendes órákon felüli igénybevétel kikerülésével az újítást támogassák.

— Gyorsvonat Budapestre. Nagyvárad és Budapest között 23 a óta egy gyorsvonatpár közlekedik. A 509-es gyors Nagyváradról délután 3 óra 26 perckor indul, az 510-es azamu délután 1 órakor érkezik Nagyváradra.

— Emelik a kocsz árát. A városi gázgyár azzal a kéressel fordult a városi tanácshoz, hogy a kocsz árának hatvan koronára való felemelését engedélyezze. A tanács állta a gázgáz árát a kereskedelmi és iparkamarához, amely a kocsz árának emelése mellett foglalt állást. Az ügy elbírálása dr. Blaga Aurel városi tanácsos elé tartozik, aki valószínűleg ki fogja kérni az árvizsgáló bizottság véleményét.

— Haase állapota súlyos. A „Vilori” jelenté Nauenből: Haase független szocialista pártvezér állapota, — akit a merénylője súlyosan megsebesített — rosszabbodott. Az orvosok remélik, hogy felgyógyul.

— Hadbírói ítéletek. A 10. román kir. hadosztálybírósg a következő ítéleteket hozta: Rózsa Rudolf kereskedő, karánsebest lakost a 21. és 25. sz. rendelkezésű ütköző vétség miatt 2 évi börtönre és 5000 lei pénzbüntetésre ítélte. Tóth György kereskedő, orosházi lakos 3 évi börtönre és 7000 lei pénzbüntetésre, Fekés Imre pozdálkodó, erdódi lakos az erdélyi hadseregparancsnokság 3. sz. módosított rendelkezésű ütköző vétség miatt 16 napi börtönre és 10 lei pénzbüntetésre kapott. Góza József cipészszegéd, nagyvárad-i lakost kémkedés büntette miatt 2 évi börtönre ítélte.

— Makao — ferbli — huszoney. Szombaton este a rendőség öt detektívje kártyarazziát tartott a kolozsvári kávéházakban. Több helyen tiltott szerencsejátékot, ferblit, huszoneyt játszottak. A bankot a detektívek lefoglalták és a játékosok ellen megindították az eljárást. A razzia alkalmával a detektívek megtudták, hogy egyik főtér kávéház szeparéjában naponta százezer koronás tételekben folyik a hazard-játék. A rendőség emberei megjelentek a szeparéban, ahol csakugyan találtak egy öt tagu kártyázó társaságot, ezek azonban megneszelték a rendőség köz ledését és a makaozást hirtelen kommerz-játékkra fordították.

— Megírta a „Keleti Újság”, hogy a Siguranta de Brigade letartóztatott Kolozsváron egy idegent, aki nagyobb leidszöveget akart Budapestre csempézn. A vizsgálat megállapította, hogy négy százezer leit a edett össze Kolozsváron különböző helyekről, így kapott csempébe Golab László volt ulánuskapitánytól is, aki ellen az eljárást megzúrták, mert nem volt a csempézés kísérletében részes, csak leit szállított be az idegennél. Megállapította a nyomozás azt is, hogy ezt a nagy összeget valutapekulánsoktól a edte össze, mintegy öt helyről. Járt pénzüntézeknél is és kért koronáit leit, de a pénzüntézek nem adtak, hanem magános valutakereskedőkhöz utasították.

— Eljegyzés. Jóhann Manó és Zelig Klárika jegvesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Betörők a Czernin villájában. A bécsi „Neue Tag” jelenté Grácból: Aussee fürdőhelyét és villákkal beépített környékét az utóbbi időben tolvajbandák fosztogatják. Az aussee caendörsg egy reggeli vonat elindulása előtt tolvajszákmánnyal bőven megrakott két zaványt fogott el. Betörőszerszámokat és készlet vasakat találtak náluk. Szákmányuk értéke hatezer korona. A lopott tárgyakat Czernin Otokár volt külügyminiszter villájából lopták.

— Gázrobbanás a tanító lakásában. Medgyesről jelentik: Schuster Rezsőnek, a medgyesi földmives iskola tanítójának hálószobájában a gázkályha felrobbant. Pár perc alatt az egész szoba lángba borult. Schuster, valamint felesége és egyik gyermeke nagyon súlyos égési sebeket szenvedtek. — Schuster kiszaladt az udvarra, hol takarókat dobáltak rá, de az oltás nem menthette meg életét, belehalt sérüléseibe. Gyermekeének az életbenmaradása is kizártnak látszik. Fele-

ségének a sebei életveszélyesek. Sétellenül maradt Schusternek egy másik gyermeke. Medgyesen tudvalevőleg a földgáz használatát a legnagyobb vigyázzal és óvatossággal kell kezelni.

— Halálos játék a gránáttal. A nagyvárad-i pályaudvari rakodó közelében egy veszteglő személyvonat üres kocsjában Nagy László tizenkilenc éves, Fehér Gyula tizenöt éves pályamunkások egy nyolc centiméteres gránátot találtak. A gránátot feszegelni kezdték, mire az felrobbant és a két suhancot a bokrára szaggatta. A robbanás a kocsi is megrongálta és a közelben dolgozó Németh Zoltán és Kincz Elek pályamunkásnöket a légy mäs a kocszi kerekéhez vágta. Mindkét nő arcan és lábán rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. A két legényen a kiszállott mentők már nem segíthettek, a nőket a biharmegyei közkórházba szállították, ahol megoperálták őket. Állapotuk még mindig nagyon súlyos.

— Egy banktisztviselő háromszázezer koronás kártérítési pöre. Érdek a kártérítési keresetet indított Horváth Károly főkönyvelő a Magyar Bank ellen, Horváth életfogytig tartó szerződés el lépett be a nagyvárad-i intézett kötelekésbe; a szerződés kikötése szerint állásából csak akkor lehet elbocsátani, ha a bankot mekárosítja. Az igazgatóság aprlisban felbontotta a szerződést a elbocsátotta a főkönyvelőt. A főkönyvelő most évi 10.000 K fizetést véve alapul, a nyugdíjigényéhez még hátralevő 30 év járandósága után 300.000 korona kártérítést követel keresetében a Magyar Banktól.

— A lakosság közellátására fordítják a lefoglalt tiz vagon cukrot. Megírta a „Keleti Újság”, hogy a kolozsvári rendőség a Biasinics cég rektárában négy, a Melissa-cukorgyár rektárában pedig hat vagon cukrot foglalt le, melye el Auner cukorkereskedő rektározott be. Auner a beraktározásról annak idején értesítette a városi élmezési üzemet, amellyel akuban is állott. A vásár azonban nem jött létre, mert a városnak nem volt megfelelő pénzkészlete és Auner csak leiben akarta a cukor árát elfogadni. Megállapodás jött azonban a város és Auner között létre, hogy a közellmezési üzem bármikor átveheti a városi élmezésére a cukormennyiséget. Most tehát a lefoglalt cukor tényleg közvendenül a fogyasztó közönséghez jut el, mert a város megveszi Aunertől a cukrot. Auner el is utazott Galacba, hogy azzal a konzorciummal, mely a cukor fellet rendezekik, megállapodásra jusson arra nézve, hogy vajjon az üzemet koronában lebonyolítják-e, vagy pedig gazdaszkodnak a leivel való fizetéshez.

— Egyiptomi herceg és olasz urileány. Érdek a szerelmi történetről írnek az olasz újságok. Egy Szaid Halini nevű egyiptomi herceg, egy durgazdag arab fúr fia, beleszeretett a gazdag és nagytekintélyű nápolyi Mininni-patricuscsalád fiatal leányába, aki viszonozta szerelmét. A leány apja, ki nem nézte jó szemmel ezt a házasságot, kikötötte, hogy csak abban az esetben történhetik meg az esküvő, ha az egyiptomi herceg apja is beleegyez a házasságba. A herceg levélben kérte apja beleegyezését, de a válasz elutasító volt. A szerelmesek kétségbe voltak esve és a barna bőrű vőlegény öngyilkossággal fenyegetőzött. A leány ekkor megszánta

és beleegyezett abba, hogy megszökjenek és egybekeljenek valamelyik külföldi városban. A herceg éjnek ide n autombilon megszöktette Fiesoleból Mininni kísérszont. Az eset nagy feltűnést keltett az előkelő olasz társaságban.

— A mozdonyvezető büne. Fűszler Emil kolozsvári segédmozdonyvezetőt, mint már jelentettük — különböző szélhámosságok miatt a rendőség letartóztatta. Legnagyobb vád ellene az, hogy a vasutasok ré zére vásárolt lisztet kereskedőknek adta el. Fűszler ellen ma újabb feljelentés érkezett: a fűtőházi főnökség bejelentette a rendőség bünygyi osztályán, hogy a segédmozdonyvezető a jóléti alap 13.820 koronájával nem számolt el. A rendőség a Fűszler elleni vizsgáatot ebben az irányban is hiterjesztette.

— Rendőri hírek. Kiss Gézáné Szondi utca 2. szám alatti lakos paraszt emelt ma a rendőségen, hogy ellopják tőle négyezer korona értékű fehérneműt. — Kovács János Hunyadi-tér 7. szám alatti lakására az elmúlt éjszaka ismeretlen tetesek beltrötk és néhány száz korona értékű élelmicikkét elvittek. — Pete József Erzsébet utca 26. szám alatti lakosól ezer korona értékű ruhaneműt loptak el. — Muresán Gábor Molnár-u. 3. szám alatti udvarából különböző szerezamokat loptak el 1500 korona értékben. — Pap Vallér Fellegvári sikátor 4. szám alatti lakosól 1500 korona értékű élelmiszert loptak el.

NYILTTÉ

A revat alatti közlöteket nem vállal felelős a szerkesztő.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik megboldogot frjem temetése alkalmával révükkel fejdalmamat enyhít igyekeztek, ezuton mondok köszönetet.

Dr. Lányi Benőné.

Dr. Lányi Benőné.

SZINHÁZ

A Magyar Színház mősora.

Kodd: Hoffmann meséi.

Szövege: O hello. (Shakespeare-dráma.)

Dr. Lányi Benőné.

APRÓ HIRDETÉSEK

Cementcserépverő gépek kaphatók és megrendelhetők László Zsigmondnál, Erzsébetvárosban.

Ebedlő, mahagóni, hajlított metszett üvegekkel és tükörökkel, rövid feketes kereszthuros zongora, mozaik szalon-tükrök a festmények, konyhaágylé dó.

Negyedéves orvostanhalgató lakás, ellátásért elemi, középiskolai tanulók tanítását — olasz, franciát is — elvállalná. Ajánlatok „Vidéken is” jelzessel a kiadóba kérelmek

Cenz. O. Hulas